

नव ज्ञानचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

आरतीय कनेडियन कपिल शर्माको चर्चित नेटफ्लिक्स शो 'द ग्रेट इन्डियन कपिल शो'को तेस्रो सिजन चाँडै आउँदछ । शोको पहिलो एपिसोड अहिलेसम्म रिलिज भएको छैन, तर यससँग सम्बन्धित मिडियो विलय सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भइरहेको छ । यस मिडियोमा सलमान खान पहिलो अतिथिको रूपमा स्टेजमा देखिन्छन् ।

आजको विचार...

यतयात... (दुई पेजमा)

लोकमान्य रेग्मी

आजामी साउन २३ गतेबाट प्रदर्शनमा आउन लागेको फिल्म 'सिगमोल'को पहिलो गीत 'गुरुका कानैमा' सार्वजनिक गरिएको छ । सोमबार काठमाडौंमा एक कार्यक्रमका बीच सार्वजनिक उक्त गीतमा बाबुल टिपारी र शाक्तिश्री परिचारको स्वर, बाबुल स्वयंको संगीत तथा गोविन्द म को शब्द रचना छ । प्रेमिल भाव अभिव्यक्त यो गीतमा गाउन, शब्द र संगीतको सशक्त संयोजन छ । फिल्मका मुख्य जोडी सोनाम मल्ल र बेनिशा हमाल कृष्ण गर्दै देखिन्छन् ।

□ वर्ष ३० □ अंक ३२२ □ शेर २०२२ असार ३ गते मंगलबार 17 June 2025, Tuesday □ पृष्ठ संख्या 8 मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

डुङ्गा डुब्दा ४८ को मृत्यु (राजस/सिन्धुवा)

किन्नासा, असार २/उत्तरपश्चिमी लोकतान्त्रिक गणतन्त्र कङ्गो (डिआरसी) को उत्तरपश्चिमी टुम्बा तालमा डुङ्गा डुब्दा कम्तीमा ४८ जनाको मृत्यु भएको डिआरसी सरकारले आइतबार जनाएको छ । बुधबार इन्भेष्टोर प्रान्तको विकीरो नजिकैको घटनापछि ४६ जना यामुलाई उद्धार गरिएको छ भने एक सय सात जना बेपत्ता छन् । अधिकारीहरूले अहिलेसम्म ४८ बटा शव बरामद गरेको उपप्रधानमन्त्री तथा आन्तरिक तथा सुरक्षामन्त्री ज्याकमेन शावानीले जारी गरेको विज्ञापितमा उल्लेख छ । पीडितहरू तीनवटा मोटर चालित डुङ्गामा सवार थिए । ती डुङ्गा तालमा गम्भीर मौसमका कारणले पल्टिएको विज्ञापितमा भनिएको छ । रिपोर्टका अनुसार मृतको सङ्ख्या ६० भन्दा बढी हुनसक्छ । स्थानीय स्रोतलाई उद्धृत गर्दै एएफपी समाचार एजेन्सीले डुङ्गामा रहेका अधिकांश यात्रुले विकीरो क्षेत्रको गाउँको अन्त्येष्टिमा मृत महिलाको शव बोक्दै गर्दा डुङ्गाहरू सम्भवतः ओभरलोड भएका थिए । परिस्थितिको आकलन गर्न र मानवीय सहायताको समन्वय गर्न विकीरोमा एक अन्तर-मन्त्रालय मिसन पठाइएको पनि विज्ञापितमा उल्लेख छ । यस्तै त्रसदीहरू रोक्न, प्रकोप रोकथाम संयन्त्रलाई सुदृढ पार्न र समुदायको लचिलोपन बढाउन निरन्तर प्रयास गर्न आह्वान गरिएको छ ।

लुम्बिनी प्रदेशको बजेट

कृषि, उद्योग र पर्यटन उच्च प्रथामिकतामा

रामचन्द्र रायभाषी

पाल्पा, असार २/कृषि, उद्योग र पर्यटन उच्च प्रथामिकतामालुम्बिनी प्रदेश सरकारले कृषि, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रलाई उच्च प्रथामिकतामा राखेर आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट ल्याएको छ । उसले मुख्य यी तीन क्षेत्रलाई प्रथामिकतामा राखेर ३६ अर्ब ९१ करोडको बजेट ल्याएको हो । यो बजेट अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा करिब ६ करोड रूपैयाँले कम हो । विनियोजन बजेट मध्ये चालुतर्फ १२ अर्ब १ करोड ४७ लाख ८६ हजार अर्थात् ३० दशमलव ८८ प्रतिशत र पूँजीगततर्फ २३ अर्ब ४७ करोड १४ लाख ६५ हजार अर्थात् ६० दशमलव ३२ प्रतिशत विनियोजन भएको छ । आइतबार लुम्बिनी प्रदेशसभामाको छैटौँ अधिवेशनको तेह्रौँ बैठकमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री धनेन्द्र काकीले प्रस्तुत गरेको बजेटमा कृषि, उद्योग र पर्यटनका क्षेत्रमा

हाम्रो पहिचानमा हाम्रो गौरव

- नेपाली भाषा र संस्कृतिलाई आत्मसाथ गरौं,
  - परम्परा, चाडपर्व, लोककला जोगाऔं,
  - मौलिक संस्कृतिमा गर्व गरौं,
  - नक्कल होइन मौलिकता अपनाऔं,
  - विविधतामा एकता कायम गरौं,
  - राष्ट्रको पहिचानलाई सम्मान गरौं ।
- 'हाम्रो पहिचान, हाम्रो स्वाभिमान'

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

बजेटलाई प्रथामिकतामा राखिएको छ । बजेटमा कृषि र सहकारी क्षेत्रमा काम गर्नका लागि १ अर्ब ५० करोड विनियोजन गरिएको छ । कृषिको उत्पादकत्व र दीर्घो विकासका लागि ४ अर्ब ७२ करोड बजेट छुट्याइएको छ । कृषिलाई व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण र औद्योगिकीकरण गर्दै रोजगारी सिर्जना र आत्मनिर्भरता बढाउन उद्देश्य बजेटमा रहेको छ । गुणस्तरीय बीउ, विरुवा,

नश्व र मत्स्य भुरा उत्पादनमा जोड दिँदै यस्ता कार्यमा संलग्न समूह तथा सहकारीलाई प्रोत्साहन गरिने बजेटमा उल्लेख छ । कृषि तथा पशुपन्थी व्यवसायीहरूको वित्तीय पहुँच सुनिश्चित गर्न सुनब कर्जाको व्याजमा अनुदानका लागि २१ करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । कृषिसंवर्धनमा बागवानी केन्द्र स्थापना गरिनेछ भने अर्घाखाँचीस्थित बाखा घोट केन्द्रको क्षेत्र विस्तार र

स्तरोन्नति गरिनेछ । कृषि उत्पादनलाई पूर्ण प्राङ्गारिक उत्पादनमा रूपान्तरण गरी आगामी एक दशकमा प्रदेशलाई पूर्ण प्राङ्गारिक प्रदेश बनाइने छ । जसमा पहिलो चरणमा रुकुम (पूर्व), रोल्पा, प्युठान, गुल्मी, अर्घाखाँची र पाल्पाबाट विशेष अभियान सुरु गर्ने जसका लागि २ करोड बजेट विनियोजन गरिएको छ । सहकारी संस्थाहरूको नियमन र अन्तर्गतलाई प्रभावकारी बनाउने

उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी बृद्धि गरी स्वरोजगार सिर्जना गर्ने कार्यक्रमका लागि २ करोड रूपैयाँ छुट्याइएको छ । स्थानीय तहको समन्वयमा प्रदेश भू-उपयोग योजना कार्यान्वयन गरिनेछ भने व्यावसायिक करार खेती तथा बाँभो जमिनामा खेती गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहित गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।

-**बाँकी अनित्य पेजमा...**

गुल्मीमा कफीका बिरुवाको माग बढ्दो

गुल्मी, असार २/वर्सातको समय सुरु भएसँगै गुल्मीमा कफीका बिरुवाहरूको माग अत्यधिक बढेको छ । मुसिकोट नगरपालिका- ५ स्थित कफी विकास केन्द्र अप्पचौरमा कफी नर्सरीमा उत्पादित बिरुवा किसानहरूलाई पुऱ्याउन मुस्किल भएको छ । कफी विकास कार्यालयले किसानको मागअनुसार कफीका बिरुवा थोरै उत्पादन भएका कारण उपलब्ध गराउन समस्या भएको कफी विकास केन्द्र अप्पचौरका प्रमुख जीवन आचार्यले जानकारी दिए । मुसिकोट नगरपालिका- ५ स्थित कफी विकास केन्द्र अप्पचौरमा रहेको नर्सरीबाट यस पटक किसानहरूले दुई लाख कफीका बिरुवाको माग आएको आचार्यले

बताए । कफी किसानहरूले यति धेरै बिरुवाको माग गरे पनि केन्द्रमा यस पटक ७० हजार मात्र बिरुवा उत्पादन

भएको उनको भनाइ छ । कफी विकास केन्द्रले कफीका बिरुवा उत्पादन गर्नुका साथै विक्री वितरण गर्दै आइरहेको छ ।

यहाँको नर्सरीमा उत्पादित बिरुवा राम्रो गुणस्तरयुक्त मानिन्छ ।

-**बाँकी अनित्य पेजमा...**

विज्ञान/सूचना प्रविधि

‘किताबविना पनि सिक्न सकिन्छ’

कसैसँग रिमोट, कसैसँग रोबोट । कोही कम्प्युटरमा सुन्दर डिजाइन कोर्दै छन् । कोहीचाहिँ व्यक्तिगत विकासको सीप लिँदै गरेका भेटिन्छे । जे होस्, कसैका हातमा किताब छैनन्, कसैसँग पनि किताबका गद्दा भोला छैनन् । सबै भोलाभरी किताब र कापी बोकेर थकित पोखरा २६ का विद्यार्थी पछिल्लो ४५ दिनदेखि विना पुस्तक व्यवहारिक ज्ञान लिन व्यस्त छन् । विहीबार तालिममा सहभागी विद्यार्थीले तयार पारेको रिमोट कन्ट्रोल सिजर रोबोटबाट रिबन काटेर तालिम समापन कार्यक्रमको उद्घाटन भयो । त्यसपछि अनुसन्धानकर्ता डा.सन्तोष कोइरालाले डिजिटल बजारमा आवश्यक जनशक्तिको अभाव रहेकोमा विद्यार्थीको ध्यानकर्षण गराउँदै विज्ञान प्रविधिमामा अभ्यस्त हुन विद्यार्थीहरूलाई इन्साइण्ड । यो अभियान अघि बढाउँदै यो तालिम प्रविधिसँग जोडिएको पनि छ । प्रविधि सिक्न पहिलेजस्तो पुस्तकको माथि भर पर्नुपर्ने बाधाता पनि छैन, फ उत्रले भने, 'सिक्न चाहनेले जुनसुकै विधिबाट सिक्न सक्छन् । फेरि डिजिटल आधारित सीपले बेरोजगार रहन पाउँदैन ।' दैनिक कँ पुस्तक बोकेर विद्यालय जाने विद्यार्थीहरू एक दिन भए पनि मुक्त हुँदा अनुहारमा नयाँ उत्साह त छुट्टै छ, पुस्तकविना पनि सिक्न सकिन्छ भन्ने उदाहरण बनेका छन् ।

वडाले सञ्चालन गरेको 'बुक छी डे' अवधारणाअन्तर्गत उनीहरूले किताबी ज्ञानको सङ्ग्रह प्रविधिका सीप सिक्न तयारी भएका हुन् । २६ नम्बर वडाले आयोजना गरेको डिजिटल प्रविधिया आधारित ४५ दिने तालिम विहीबार सकियो । त्यस

अवसरमा विद्यार्थीहरूले आफैले तयार पारेका रोबोटिक्स प्रोजेक्ट, ग्राफिक्स डिजाइन र छोटो डकुमेन्ट्री सार्वजनिक गरेर सिकेका व्यवहारिक सीप प्रस्तुत गरे । कार्यक्रममा गण्डकी विश्वविद्यालयका डिन डा. कपिल अधिकारीले प्रविधिसँगै सामाजिक शिक्षामा स्थानीय सरकारले जोड दिनु पर्ने बताए । 'पछिल्लो पुस्ता प्रश्न सोच्ने भन्दा पनि मौन रहने र समस्याबाट भाग्ने प्रवृत्तिका छन्, उनले भने, 'समस्यासँग जुद्ध भन्दा पनि भाग्ने प्रवृत्तिले युवापुस्ता पलायन हुँदै गएको छ । त्यसविरुद्ध जुनुपर्छ ।' तालिममा सहभागी विद्यार्थीले पोखरा विश्वविद्यालयले आयोजना गरेको प्रविधि प्रतिस्पर्धामा स्मार्ट कृषि र स्मार्ट डस्टबिन परियोजनामाफर्त दोस्रो र तेस्रो स्थान जितेका छन् । उनीहरूलाई वडाध्यक्षले विशेष सम्मान गरेका छन् । तालिममा भिडियो सम्पादनमा ३१, ग्राफिक्स डिजाइनमा ४४, रोबोटिक्समा २९ र व्यक्तिगत विकासको

तालिममा १८ जना सहभागी थिए । अध्यक्ष नरेन्द्र थापाले प्रविधिले युवा र देशलाई परिवर्तन गर्ने भन्ने वडालाई प्रविधि मैत्री बनाउने गरी योजना सुरु गरिएको बताए । 'युवाहरू प्रविधिको माध्यमबाट आत्मनिर्भर हुन सक्नु भनेर यो योजना सुरु गरिएको हो, उनले भने, 'आजको युग प्रविधिको मुठीमा छ । त्यसलाई हाप्रा युवाले पनि खोल्न सक्नुपर्छ ।'

प्रविधिको व्यवहारिक सिक्नुबाट रोजगारीमा जोडिनुपर्छ । फ उनले आफ्ना वडका विद्यार्थीलाई समेत अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा प्रतिस्पर्धी बनाउने उद्देश्यले कार्यक्रममाफर्त जोडेको सुनाए । युवा वैज्ञानिक विकल्प दुधामाले सीप सिक्ने भन्दा पनि त्यसको निरन्तरता ठूलो हुने बताए । 'सामान्य अभ्यास गर्नेले होइन, निरन्तरता दिनेले मात्र परिणाम ल्याउँछ, उनले भने, तपाईंहरूको पनि निरन्तरता रहने विश्वास छ ।'

-रातोपाटी डटकम

रियल मी १४ टी ५ जी र १४ ५ जी नेपाली बजारमा

नेपाली स्मार्टफोन बजारमा प्रविधिको नयाँ अध्याय सुरु गर्दै रियल मीले रियल मी १४ सिरिजको सार्वजनिक गरेको छ । प्राविधिक उत्कृष्टता, स्टाइल र गेमिङ क्षमताको अमूल्य संयोजन भएको यस सिरिजमा रियल मी १४ टी ५जी र १४ ५जी जस्ता शक्तिशाली स्मार्ट फोनहरू समावेश छन् । रियलमीको यो नयाँ सिरिज आधुनिक प्रयोगकर्ताको आवश्यकता र चाहनालाई ध्यानमा राखी डिजाइन गरिएको हो, जसमा उच्च प्रदर्शन, गेमिङ-मैत्री विशेषता, उच्च क्षमता प्रणाली र फास्ट चार्जिङ जस्ता सुविधाहरू समावेश रहेका छन् ।

रियलमी १४ टी फाइभजीका विशेषता: रियलमी १४ फाइभजीमा स्नापड्र्यागन ६ जेन ४ फाइभजी चिपसेट, एडभान्स बायोमेट्रिक कूलिङ सिस्टम र ६००० एमएएच टाइटेन ब्याट्री समावेश छ । जसमा १२० हर्जको एमोलेड ई-स्टोर्ड डिस्प्ले, उत्कृष्ट कनेक्टिभिटीका लागि एन्टेना एरे म्याट्रिक्स २.०एफ, स्मार्ट एआई फिचरका साथै आइपी ६६, आइपी ६८/आइपी ६९ इमर्जिन्स मजबूत डिजाइन छ । स्लिम र प्रिमियम डिजाइन रहेको यस फोनले आकर्षक रूप र सजिलो ट्यान्डलिङ अनुभव प्रदान गर्नेछ । एआई आधारित क्यामरा: सामाजिक सञ्जालका लागि उत्कृष्ट फोटो/भिडियो अनुभव । ५जी ब्ल्यू सिम सपोर्ट: यसमा भविष्यमैत्री कनेक्टिभिटी टेक्नोलोजी रहेको छ । रियल मी १४ ५जीका विशेषताहरू: ६.७२ इन्चको ठूलो एफएचडी+ डिस्प्ले १२० हर्जको उच्च रिफ्रेश रेट जसले

स्कोलिङ स्मूथ हुन्छ । यसमा २००० पिट्ससम्मको पिक् ब्राइटनेस छ जसले उज्यालो घाममा पनि सजिलै देखिन्छ । यो फोनमा स्नापड्र्यागन आर ६ जेन ४ फाइभजी चिपसेट छ । ड्यो शक्तिशाली प्रदर्शन र प्रभावकारी मल्टीटास्किङका लागि सक्षम छ ।

वन्ध विशेषता: ६००० एमएचको ठूलो ब्याट्री, ४५ वाट/सुपरबोको फास्ट चार्जिङ सपोर्ट छोटो समयमा चार्ज, लामो समय प्रयोग १० एमपी मुख्य क्यामेरा ए आइसपोर्टसहित स्पष्ट र आकर्षक तस्वीरहरू ८ एमपी फ्रन्ट क्यामेरा-सेल्फी र भिडियो कलका लागि उपयुक्त अल्ट्रा स्लिम बडी (७.९ एमएच) हल्का तौल १९० ग्राम आकर्षक र प्रिमियम फिनिश डिजाइन १२ जिबी व्हाइट+२५६

जिबी स्टोरेज ड्राइवनामिक च्याम एक्सपान्सन मार्फत स्प २१ जिबीसम्म विस्तार गर्न सकिने स्टोरेज विस्तारको लागि इको एसडी कार्ड सपोर्ट साइड (माउन्टेड फिङ्गरिन्ट स्क्र्यानर एआई एआई फेस अनलक सपोर्ट **दुबल सिम सपोर्ट** एन्ड्रोइड १४ मा आधारित यो फोनमा ३.५ एमएम हेडफोन ज्याक र युएसबी टाइप-सी पोर्ट रियलमी १४ सिरिजको अग्रिम बुकिङ सुरु भइसकेको छ भने पहिलो विक्री पनि चाँडै सुरु हुने कम्पनीको भनाइ छ । रियलमी १४ सिरिज अर्ब नेपालभरका आधिकारिक स्टोरहरू तथा अनलाइन डिजिटल पार्टनरहरू मार्फत उपलब्ध छ ।

-रातोपाटी डटकम

च्याट जीपीटीको एउटा जवाफमा कति ऊर्जा खपत हुन्छ ?

संसारभर कृत्रिम बुद्धिमत्ता अर्थात् एआईमा आधारित च्याट जीपीटीजस्ता च्याटबोटहरूको प्रयोग च्यापक मायामा हुन थालेको छ । विद्यालय र कार्यालयदेखि अनुसन्धान, पत्रकारिता, न्याय र प्रशासनसम्म एआई प्ल्याटफर्महरूको पहुँच फैलिसकेको छ । यसैबीच एआईको व्यापकतासँगै एउटा महत्त्वपूर्ण प्रश्न उठिरहेको छ । अखिर यस्ता च्याटबोटहरू चलाउँदा वास्तवमा कति ऊर्जा तथा प्राकृतिक स्रोत खर्च हुन्छ ? च्याट जीपीटी आखिर यस्ता च्याटबोटहरू चलाउँदा वास्तवमा कति ऊर्जा तथा प्राकृतिक स्रोत खर्च हुन्छ ? च्याट जीपीटीलाई प्रयोगकर्ताद्वारा च्याट एउटा साधारण प्रश्नको जवाफ दिनका लागि करिब ०.३४ वाट-घण्टा बिजुली र ०.००००८५ ग्रामको पानी खर्च हुने गर्दछ । यो बिजुली भनेको एउटा उच्च दक्षताको एलईडी बल्बलाई केही मिनेटका लागि बाल्न पुग्ने ऊर्जा हो । त्यस्तै पानीको सो परिमाण चाँहिँ एक चम्चाको पढैँ भाग हो । यद्यपि, च्याट जीपीटीलाई सोचिने प्रश्नको जटिलता र उत्तरको लम्बाइको अनुपातमा ऊर्जा खपतको परिमाण पनि बढ्छ । १० हजार टोकनको उत्तर दिने प्रक्रियामा २.५ वाट घण्टा र एक लाख टोकनमा ४० प्रतिशत रहेको छ । यदि ऊर्जा दक्षता र नवीकरणीय ऊर्जा संयोजनमा जोड दिइए यो परिमाण भविष्यमै अझै बढ्नेछ । एआईका प्रयोगकर्ताहरू

संस्करणदेखि हालको जीपीटी-४ सम्म आइपुग्दा च्याट जीपीटीको प्रति उत्तर ऊर्जा खपतमा १५० गुणा कमी आएको छ । एआईको मूल्य अत्यन्तः विजुलीको मूल्य बराबरमा सीमित हुने शोपन एआईका सीईओ अल्ट्यान बताउँछन् । तयस भविष्यमा एआई सेवा पुर्‍याउने खर्च फर्ने सक्ने र सर्वसुलभ बन्नेछ । **डेटा सेन्टरहरू परमाणु र सौर ऊर्जासँगै बलिई:** एआई सेवा सञ्चालनको मूल केन्द्र डेटा सेन्टरहरू हुन्, जहाँ प्रशस्त बिजुली र पानी आवश्यक हुन्छ । माइक्रोसुटले अमेरिकामा थ्री माइल आइल्यान्ड न्यूक्लियर ऊर्जा प्लान्ट २० वर्षसम्म प्रयोग गर्न सहमत जनाएको छ, जुन पहिले बन्द भएको थियो । त्यस्तै, गुगलले प्लेक्सिक एपथमस सँग मिलेर तीनवटा साना परमाणु रिप्लेसर निर्माण गर्दैछ, जसले २०३५ सम्म ५०० मेगावाट ऊर्जा आपूर्ति गर्नेछ । यी पहल कदमीहरू एआईको ऊर्जा आवश्यकता पूर्तिको लागि सन्तो, स्वच्छ र दीर्घकालीन विकल्पका रूपमा प्रस्तुत भइरहेका छन् ।

स्मार्ट प्रविधि तर सारी उत्सर्जन : फिनालिसल टाइम्समा प्रकाशित समाचार अनुसार वर्तमान समयमा विश्वमा हुने कूल कार्बन उत्सर्जनमा एआई डाटा सेन्टरहरूबाट हुने उत्सर्जनको हिस्सा ३ प्रतिशत रहेको छ । यदि ऊर्जा दक्षता र नवीकरणीय ऊर्जा संयोजनमा जोड दिइए यो परिमाण भविष्यमै अझै बढ्नेछ । एआईका प्रयोगकर्ताहरू

विश्वमा ज्यामितीय रूपमा बढिरहेको अवस्थामा यसको आकर्षणले कूल ऊर्जा खपत र जल स्रोत उपयोगको दर पनि तीव्र गतिमा बढ्नेछ । त्यसैले स्मार्ट प्रविधिसँग पर्यावरणीय विनाश तथा उत्सर्जनमा बढावा हुने देखिन्छ ।

नीति निर्माण र पारदर्शिता : **बढ्दो प्राविधिकता :** प्रविधिको यो तीव्र विकाससँगै सरकार, नियामक संस्था, र वातावरणविद्हरूको विम्वेवादी पनि उतिकै बढेको छ । कुन एआई मोडेलले कति ऊर्जा खर्च गर्छ ? हरेक प्रश्नको जवाफबाट वातावरणमा कति असर गर्छ ? भन्नेजस्ता सवालको पारदर्शी उत्तर दिन नीतिगत रूपमा बाध्यकारी मापदण्ड र मापन प्रणाली आवश्यक छ ।

अहिलेका लागि प्रयोगकर्ताहरूलाई सजग गराउन जीपीटी फुटुप्रिन्ट जस्ता टुलहरू उपलब्ध छन्, जसले ऊर्जा खपत र पानी प्रयोगको तथ्याक राज्ज सहयोग पुर्‍याउँछन् । वास्तवमा च्याट जस्ता एआई च्याटबोटहरूले शिक्षा, प्रशासन, सञ्चार र विज्ञानमा क्रान्ति ल्याइरहेका छन् । तर यी च्याटबोटले दिने प्रत्येक जवाफका पछाडि लुकेको ऊर्जा खपतलाई बेवास्ता गर्नु असावधानी हुनेछ । त्यसैले स्मार्ट प्रविधिको प्रयोगसँगै स्मार्ट ऊर्जा रणनीति, नवीकरणीय स्रोतहरूमा लगानी र वातावरणीय प्रभावको पारदर्शिताको विषय सार्वजनिक गहन विषय हो ।

-नवनाथ बर डटकम

Tribhuvan Multiple Campus Tansen, Palpa

Invitation for Sealed Quotation

Date of First Publication: 17-06-2025
Sealed Quotation No: TMC/PLP/W/SQ/01/2081-082

The Tribhuvan Multiple Campus invites sealed quotations from registered contractors for the construction of Water tank and Toilet. Tribhuvan Multiple Campus Tansen Palpa The Estimated amount for the works is (in NRs.): 1710426.94 (Exclusive of VAT and Contingencies) Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Sealed quotation Forms at the office of Tribhuvan Multiple Campus Tansen Palpa or by reaching out to them at Telephone 075520114 or by dropping a mail at Tribhuvanmc@gmail.com. Sealed Quotation Forms may be purchased by eligible Bidders on the submission of a written application and upon payment of a non-refundable fee of 1000.00 NRs. Bidder shall deposit the cost of the bidding document in the account specified.

Name of the Office : Tribhuvan Multiple Campus
Office Account no : 0415700551692016

Sealed bids must be Purchase to the above office by hand on or before 01-07-2025 5:00 hours. Bids received after this deadline will be rejected. Sealed bids must be submitted to the above office by hand on or before 02-07-2025 12:00 hours. Bids received after this deadline will be rejected. Sealed Quotations shall be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 02-07-2025 14:00 hours at the office of Tribhuvan Multiple Campus, Bids must be valid for a period of 45 days after bid opening and must be accompanied by a bid security amounting to a minimum of **NRs. 50,000.00** which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid i.e. 75 days. If the last date of purchasing and/or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Campus Chief
Tribhuvan Multiple Campus
Tansen Palpa

आज विश्व खडेरीविरुद्धको संघर्ष दिवस

पाल्पा, असार २ / विश्व मरुभूमिकरण तथा खडेरीविरुद्धको संघर्ष दिवस आज विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाइन्छ । बढ्दो मरुभूमिकरण र खडेरीविरुद्ध विश्व समुदायमा जनचेतना फैलाउन र ऐक्यबद्धता कायम गर्नका लागि सन् १९९५ देखि हरेक वर्ष जुन १७ का दिन विश्वभर यो दिवस मनाउने गरिएको हो ।

यो दिवसले खाद्य सुरक्षादेखि वातावरणीय मुद्दा, भू-संरक्षणलागायत विभिन्न विषयमा विश्व समुदायमा फिन्तन् सन्देश प्रवाह गर्दै आएको छ । जमिनको खण्डिकरण र मानवीय व्यवहारका कारण जलवायु परिवर्तनलाई सहयोग पुगेको छ भने,

त्यसको असर प्रकृतिक सम्पदा तथा मानव समुदायमा पर्न थालेको छ । बढ्दो वातावरण विनाश, औद्योगिकरण तथा कार्बन उत्सर्जनको बढ्दो चुनौतीका कारण विश्वमा मनसुनी असन्तुलन बढेको छ । जसका कारण कतै लुगातार र भीषण वर्षा हुने गरेको छ भने कतै महिना दिनसम्म पनि पानी नपर्दा खडेरीको अवस्था सिर्जना हुँदै आएको छ । खडेरीको यही समस्याका कारण आज विश्वभरिका ९० करोड मानिस कुनै न कुनै खाद्य सङ्कटक सामना गर्न बाध्य भइरहेका छन् । खडेरी या मरुभूमि करण भौगोलिक परिस्थिति अनुसार पनि हुने गरेको छ । खडेरीलाई प्राकृतिक असरका

रूपमा पनि व्याख्या गर्ने गरिएको छ । स्थानीय मौसममा फेरबदल हुँदा भूमिको उत्पादक क्षमता घटेर उर्वर भूमि क्रमशः अनुत्पादक हुन थालेका छन् । संयुक्त राष्ट्र संघको दिगो विकासको लक्ष्यका पुरा गर्नका लागि पनि यो दिवस महत्वपूर्ण मानिएको छ । मानव जनसंख्याको वृद्धिसँगै पछिल्ला शताब्दीमा भूमिको वितरण, विभाजन अनि उपयोग वास्तवमै दुःखदायी तवरले भएको विश्व मानचित्रका लगभग सबै देशहरू खडेरी र मरुभूमि करणको हिनो-चाँडो जोडिँदै गएको छ । नेपालमा त फ्रन्ट हामीलाई मलिनो उर्वर खेतबारी भन्दा कङ्कटको जंगल द्याउन खडेरीको मोहमा वृद्धि हुन थालेको छ ।

कृषि, उद्योग...

...यसै 'घरदैलोमा प्राविधिक सेवा, व्यावसायिक कृषिवन्य उत्पादनामा टेवा' भन्ने मान्यतालाई आत्मसाध गर्दै एक हजार ५ सय व्यावसायिक कृषको कर्ममा पुगी घुम्ती सेवा, पशु स्वास्थ्य सेवा, प्राविधिक परामर्श तथा उपचार विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउन एक करोड १७ लाख विनियोजन भएको छ । यसै प्रदेश सरकारले उद्योग क्षेत्रका लागि १ अर्ब ९० करोड बजेट छुट्टयाएको छ । युवाहरूलाई रोजगारीको असर हिलाउन तथा स्वरोजगार बनाउन प्रशिक्षणसहितको सीप विकास र प्राविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालनका लागि ४ करोड ६५ करोड विनियोजन

गरिएको छ । बजेटले कृषि, उद्योगबाहेक पर्यटन क्षेत्रलाई पनि महत्व दिएको छ । पर्यटकीय क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासमा निजी क्षेत्रसँग सहकार्यको नीति लिने बजेटमा भनिएको छ । यसैगरी पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि तराईमा रामाउने, पहाडमा घमाउने र हिमाल चढाउने गरी बजेट छुट्टयाइएको छ । उद्योगको विकास तथा यातायात क्षेत्रलाई व्यवस्थित बनाउन बजेट छुट्टयाइएको छ । बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनीमा प्रदेश सरकारको उपस्थिति देखाउन 'लुम्बिनी विकास प्राधिकरण' गठन प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । 'लुम्बिनीमा पाइला टेकी'

भन्ने नाराका साथ अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध शिखर सम्मेलन आयोजना गरिनेछ । पाल्पाको रानीमहल, गुल्मीको रेसुवा, रुपन्देहीको जितगढी तथा नुवाकोटगढी, बाँकेको बागेश्वरी, दाङको छिल्लीकोट, बर्दियाको ठाकु बाबा, प्यूठानीको स्वर्गद्वारी, अर्घाखाँचीको पाणिनी र सुपेदेउराली, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिमको बर्दगोरिया, पाल्ही भावती, रोल्पाको जलजला, कमलबस्तुको जगदीशपुर ताल एव शिवगढी, रुकुम (पूर्वी भाग) को मैकोट लगायतका महत्वपूर्ण धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक स्थलहरूको संरक्षण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने पनि बजेटमा उल्लेख छ ।

खेलकुद समाचार

जर्मनले एट्लेटिको म्याड्रिडलाई हरायो

काठमाडौं, असार २ / फिफा क्लब विश्वकपमा युरोपेली च्याम्पियन पेरिस सेन्ट जर्मेनले एट्लेटिको म्याड्रिडलाई हराएको छ । क्लब विश्वकपअन्तर्गत समूह 'बी' को खेलमा फ्रान्सेली टोली पेरिस सेन्ट जर्मेनले स्पेनिस क्लब एट्लेटिको म्याड्रिडलाई ४-० ले पराजित गरेको हो । यसअघि खान विहान सम्पन्न समूह 'ए' को खेलमा पोर्चुगलको एफसी पोर्टो र ब्राजिलको पाल्मेरसले गोलरहित बराबरी खेलै अड्कियो । यस समूहमा हिजो इन्टर मायमी र अल अहली पनि गोलरहित बराबरी खेलेका थिए । समूह 'बी' अन्तर्गत सोमबार ब्राजिलको बोटाफोगो र क्यानडाको सिथाटल साउन्डर्सबीच खेल हुँदैछ । टिमको जितको आधार तय गरे । चौथो दिन २१३-२ को अवस्थाबाट खेल सुरु गरेको दक्षिण अफ्रिकाले यसबीचमा ३ विकेट गुमायो ।

अर्थ/कॉरिप्ट समाचार

नेप्सेमा सुधार

पाल्पा, असार २ / नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से) परिसूचकमा सामान्य अड्कौ सुधार देखिएको छ । सोमबार नेप्से परिसूचक दुई दशमलव ८० अड्कले बढेर दुई हजार छ सय ५८ दशमलव ६६ विन्दुमा कायम भएको हो ।

अधिल्लो दिनको तुलनामा ० दशमलव १० विन्दुले सकारात्मक बनेपछि समग्र नेप्से उकालो लागेको छ । आइतबार फिनो अंकले बढेको नेप्सेमा सोमबार फिनो अंकको सुधार देखिएको हो । सो दिन कारोबारमा आएकामध्ये १२४ कम्पनीको सेयर मूल्य बढ्यो भने १ सय २४ वटाको घट्यो । सोमबार १ लाख ४ हजार ६ सय ३५ पटकको सेयर कारोबारमा ३ करोड ३६ लाख ३७ हजार ९ सय ६६ किता सेयर किनबेच भए । ती किनबेचमा १३ अर्ब १८ करोड ६९ लाख र्शैया बराबरको सेयर कारोबार भएको छ । अधिल्लो दिनको तुलनामा कारोबार रकम बढेको हो । आइतबार ११ अर्ब ४४ करोड ३२ लाख र्शैया बराबरको सेयर कारोबार

भएको छ । सोमबार कारोबारमा आएका १३ उपसमूहमध्ये बित्त कम्पनी, जलविद्युत, लगानी, उत्पादन तथा प्रशोधन र अन्यको परिसूचक घट्यो । बाँकी उपसमूहको परिसूचक घटेको नेप्सेले जनाएको छ । होटल तथा पर्यटन समूहको ४ दशमलव ६९ प्रतिशत बढेको छ । २ वटा कम्पनी सकारात्मक सर्किट लेबलमा कारोबार भएका छन् । बैंकिङ, विकास बैंक, लाइभ इन्स्योरेन्स, माइक्रोफाइनांस, मेचुअल फन्ड, नन लाइभ इन्स्योरेन्स र ट्रेडिङ समूहको उपसूचक बढेको छ ।

फाइनांस, हाइड्रोपावर, इनभेस्टमेन्ट, म्यानुयालचरिङ र अदर समूहको उपसूचक घटेका छन् । कारोबार रकमका आधारमा सातौमा सेयर किनबेच भए । ती किनबेचमा १३ अर्ब १८ करोड ६९ लाख र्शैया बराबरको सेयर कारोबार भएको छ । कारोबार रकममा आधारमा डायी गुप पावर दोस्रो र न्युटवल पावर कम्पनी तेस्रो स्थानमा छन् ।

हादिक बढाई तथा शुभकामना

हाप्पा शुभेच्छुक/मित्र, कालिगण्डकी कोरिडोर (गैडाकोट-राम्दी-मालढुङ्गा) सडक योजना कार्यालयमा नायब सुब्बा पदमा कार्यरत ओमप्रकाश न्यौपाने नेपाल निजामती कर्मचारी युनियन पाल्पाको ९ औं जिल्ला अधिवेशनबाट अध्यक्ष र सचिवमा हरीबहादुर थापा निर्वाचन निर्वाचित हुनुभएकोमा जैहृद्सहित उपाध्यक्षहरूमा भगवती केसी, पुजा परियार, सहसचिव हुमबहादुर कुंवर, कोषाध्यक्षमा उर्वर बस्न्याल, सदस्यहरूमा भिमसेन नेपाल, पशुपति न्यौपाने, सन्तोष दहाल, मधु पाण्डे, गंगा भण्डारी, संगीता दुधराज, विपना राणा, जितकुमारी देगा, पंकज रायमार्थी, प्रकाश केसी, कृष्णबहादुर थापा, रेणुमारी न्यौपाने, भोजराज अधिकारी निर्वाचन निर्वाचित हुनुभएकोमा हादिक बढाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

प्रो.किशोर भट्टराई कान्तिपुर स्टेशनरी तानसेन, पाल्पा

गुल्मीमा कफीका...

...यस पटक पनि गुल्मीसहित अर्घाखाँची, कास्की, स्याङ्जा, लमजुङ, धादिङलगायत ४० भन्दा बढी जिल्लाबाट कफीका विरुवाको माग हुँदै आएको कार्यालयले जनाएको छ । कफीका विरुवाको माग धेरै भए पनि आवश्यक स्रोत र जनशक्तिको अभावका कारण मागअनुसार केन्द्रले विरुवा उत्पादन गर्न सकिरहेको छैन । मुसिकोट नगरपालिका- ५ अन्तर्गत आँपचौरमा रहेको कफी विकास केन्द्र नेपाल सरकारको सीध बागवानी तथा रास्ट्रिय बीउ बेर्नाको स्रोत केन्द्र पनि हो । तत्कालीन राजा बीरेन्द्रले २०४१

सालमा आँपचौरमा कफी विकास केन्द्र स्थापना गरेसँगै गुल्मीमा व्यावसायिक रूपमा कफीखेती गर्न सुरु गरिएको थियो । कफी विकास केन्द्रमा प्रतिविरुवा अहिले ४० र्शैयामा विक्री हुँदै आएको छ । कफी विकास केन्द्रले बर्गेचा व्यवस्थापन, बीउ उमार्ने, टिप्ने र प्रशोधन गर्ने लगायतका काम गर्दै आएको छ । यसका लागि कफी उत्पादन हुने समयमा ४० देखि ५० जना व्यक्तिले अस्थायी रूपमा रोजगारी पाउने गरेका छन् । केन्द्रमा कफी प्लिन्ड मेसिन, कफी हलर मेसिन, कफी ड्यार, रोस्टर मेसिन र कफी स्प्रे सो

मेसिन समेत उपलब्ध छ । कफी बर्गेचा स्थापना गर्नका लागि केन्द्रले आँपचौरमा अहिले १८४ रोपनी जग्गा खरिद गरेको छ । उक्त बर्गेचामा यतिवेला १२ हजार कफीका विरुवा लगाई सकिएको कार्यालय प्रमुख आचार्यले बताए । कफीको जननी जिल्ला गुल्मीको आँपचौरमा कफी बर्गेचा विस्तार गर्ने उद्देश्यले अहिले छ वटा नर्सरीमा ६० हजार कफीका विरुवा रोपण गरिएको छ । पछिल्लो समयमा किसानलाई कफीमा लाग्ने सेतो गवारो मुख्य समस्या बन्दै गइरहेको छ । सेतो गवारोका कारण

जिल्लामा १४ प्रतिशत कफीका बोट नष्ट हुने अवस्थामा रहेका छन् । जिल्लामा कफीखेतीमा कृषकको आकर्षण बढे पनि समय समयमा कफीमा देखिने सेतो गवारो, हुपी, डडुवा आदिका कारण कफीका बोटहरूमा क्षति पुग्ने गरेको किसानहरूको गुनासो छ । गुल्मीमा अहिले करिब ३०० हेक्टर क्षेत्रफलमा कफीखेती गरिँदै आएको छ । गुल्मीमा कृषि ज्ञान केन्द्र, प्रधानमन्त्री तथा कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, कफी विकास केन्द्र आँपचौर, कफी अनुसन्धान केन्द्र भण्डारीडाँडालगायत स्थानीयतहले कफीको क्षेत्रमा काम गर्दै आइरहेका छन् । -रासस

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

प्रकाशित मिति : २०८२/०८/०९

कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम यस कम्पनी दर्शन केवल टि.भी. नेटवर्कको नाम र कम्पनी दर्ता नं. ४५६४२/०६३/०६४ रजिष्टारको कार्यालय, काठमाडौंमा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेकोमा हाल सो कम्पनीलाई खारेज गर्न लागिएको व्यहोरा सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराइन्छ । यस सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३१ (पैँतीस) दिनभित्र कसैलाई सो कम्पनी खारेज नगर्नु न कुनै कानुनी कारण, दावी वा आपत्त भएमा आवश्यक कागजातसहित लिखित रूपमा कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय, विपुलेश्वर, काठमाडौंमा निवेदन दिनुहुन सबै सरोकारवालाहरूलाई यो सूचनामार्फत जानकारी गराइन्छ । तोकिएको समयभित्र कुनै आपत्ति नपरेमा सो कम्पनी कानुनी प्रक्रियानुसार खारेज गरिनेछ ।

दर्शन केवल टि.भी.नेटवर्क
कम्पनीको मुख्य कार्यालय
रामपुर-६ विजयपुर, पाल्पा
(साविक रामपुर गाविस- १ विजयपुर)

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जपजनेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट

शितलपाटी

कम

www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका